

Drama nu e că ești bătrân, ci că ai fost odată tânăr (Al. Xenopol)

TEZAU

Foaie a Bibliotecii Academiei Române

ANUL V, NR.5

MAI 2024

APARE LUNAR

LA PAȘTI „E PACE-N CER ȘI PE PĂMÂNT“

pag. 2-3

„CURIERUL ROMÂNESC” - PRIMUL ZIAR ÎN ROMÂNEȘTE

pag. 12

CURTEA DE CONTURI ȘI DECLARAȚIILE MINISTERULUI DE FINANȚE ÎN „ALEGĂTORUL LIBER”

pag. 8-9

MEGHILAT ESTER ÎN COLECȚIILE BIBLIOTECII ACADEMIEI ROMÂNE

pag. 10-11

UN HRISOV ORNAT CU ICOANA ÎNVIERII DOMNULUI

pag. 4-5

ÎNVIEREA DOMNULUI, SĂRBĂTOAREA NEMURIRII DĂRUITE OAMENILOR ÎN ILUSTRATE ROMÂNEȘTI

pag. 6-7

ÎNVIEREA LUI IISUS HRISTOS

Învierea lui Iisus este importantă din mai multe motive. În primul rând, ea mărturisește despre puterea imensă a lui Dumnezeu. A crede în înviere înseamnă a crede în Dumnezeu. Dacă Dumnezeu există și dacă a creat universul și are toată puterea asupra lui, atunci El are puterea de a învia din morți. Dacă El nu are o astfel de putere, El nu este Dumnezeu vrednic de credința și închinarea noastră. Doar El care a creat viața, poate aduce învierea după moarte; doar El poate învinge grozăvia morții, poate îndepărta boldul ei și biruința mormântului. Prin învierea lui Iisus, Dumnezeu ne aduce aminte de suveranitatea Sa absolută asupra vieții și a morții.

În al doilea rând, Învierea lui Iisus este o mărturie și o dovadă pentru învierea oamenilor, acesta fiind un adevăr de bază al credinței creștine. Spre deosebire de celelalte religii, doar creștinismul are un fondator care transcende moartea și care promite că urmașii Lui vor face același lucru. Toate celelalte religii au fost întemeiate de oameni și profeți, ai căror sfârșit era mormântul. Ca și creștini, găsim mângâiere în faptul că Dumnezeu nostru a devenit om, a murit pentru păcatele noastre și a fost înviat a treia zi. Mormântul nu l-a putut ține. El trăiește și astăzi stă la dreapta lui Dumnezeu Tatăl în cer.

Versul prin care încep aceste rânduri este cuprins într-o poezie de George Coșbuc. Este o poezie aproape uitată – ca și poetul însuși – intitulată „La Paști”. Scrisă cu circa 125 de ani în urmă, unora li se va părea ciudată chiar și prin titlu, ca să nu mai vorbesc de numele volumului, apărut în 1896, din care compoziția face parte: „Fire de tort”. Mai întâi, odată cu pierderea simțului limbii române, unii se întreabă dacă nu ar fi fost corect „De Paște” în loc de „La Paști”. Ar fi fost corect, numai că în graiul ardelenesc sărbătoarea Învierii Domnului se cheamă „Paști” și nu „Paște”. Sunt corecte ambele forme, iar în limbile romanice avem corespondente pentru amândouă. În franceză se zice Pacques (la plural, adică „Paști”), iar în italiană se zice Pasqua (la singular, adică „Paște”). În românește, sunt acceptate ambele forme, de singular și de plural. În al doilea rând, un eveniment, în țara „binecuvântată între toate de Domnul pe pământ” (cum numea Bălcescu Țara Ardealului), nu se petrece „de” sau „pe”, ci „la” sau „în”. Prin urmare, se zicea demult și se mai zice încă astăzi „La Paști”, care cad în acest an „în” 5 mai și nu „pe” 5 mai. Iar volumul care găzduiește poezia devine pentru

unii „Feli de tort”, fiindcă, în mintea lor, „Fire de tort” nu ar avea sens. Numai că tortul este o țesătură, o pânză de in ori de cânepă, lucrată în casă, la război și vine din latinescul tortus, legat de verbul torquere, din care am moștenit românescul „a toarce”. Astfel, „tortul” și „a toarce” sunt cuvinte ajunse în românește din limba latină, după aproape două milenii de folosire aici, la Dunăre și la Carpați.

Ce spun versurile lui Coșbuc? Vorbesc simplu despre venirea primăverii, cu ciripit de păsări, cu cer însoțit, cu arbori în floare și cu pace în întreaga fire. După aceste „generalități”, vine particularizarea prin mijlocirea unui sat, animat de creștinii porniți din vale, câte doi, salutându-se creștinește, ca de Înviere, cu fețele lor arse de soarele muncii. Pe drumul acesta spre locașul sfânt, pomii își pleacă frunțile, iar oamenii aud în adierea vântului „glasul celor din morminte”, ridicați înspre „Duhul Sfânt” care se pogoară spre pământ. În liniștea solemnă de afară nu se aude decât cântarea „în stihuri” a preotului din altar și dangățul clopotelor, cântând și ele, dar nu oricum, fiindcă, de fapt, „râd a drag și plâng a jale” în același timp. Drumul din vale spre deal este unul inițiat, el

conducând înspre biserică, adică spre înalțuri, de unde vine mântuirea, prin victoria vieții veșnice, „cu moartea pe moarte călcând”. Pe deal fiind, oamenii indefiniți, venind din vale, se individualizează, adică devin neveste tinere, fete, bătrâni, „câte-o bătrână cu micul ei nepot de mână”. Cea din urmă strofă este închinată maternității divine și umane, „mamei micilor copile”, adică Preacuratei sau „Vergurei Maria”, care și plânge „copilul dorit” și care este îndemnată să râdă, fiindcă „la Paști” simțim cum viața învinge moartea. Poezia a fost introdusă la un moment dat în programa școlară, la una dintre clasele mici, dar azi se aud ecouri de contestare, din moment ce „Occidentul nu mai are nevoie de religie” (?) – după cum pretind voci din înaltul puterii – și din moment ce George Coșbuc a fost un „poet minor și naționalist” – după cum pretind alte voci. Evident, năsăudeanul nu a scris aceste versuri cu intenția de a da la iveală „psalmi” teologico-filosofici, precum Vasile Voiculescu în volumul „În Grădina Ghetsemani” sau ca Tudor Arghezi, cel care oscila între „credință” și „tăgadă” sau care voia să urle „Este!”. Coșbuc publica „La Paști” în anul 1896, când peste

90% dintre români erau trudiți ai pământului, țărani, oameni legați de agricultură și când, se pare, mai puțin de jumătate dintre români știau să scrie și să citească. George Coșbuc nu scria poezii pentru elita noastră intelectuală, nici pentru critica literară și nici pentru a rămâne el celebru în posteritate. Coșbuc a fost un poet-luptător, un poeta vates, un fel de profet pentru poporul său, care se afla în epoca genezei unității sale politice, a construcției statului național unitar. Pentru a desăvârși educația aceasta a națiunii, la finele secolului al XIX-lea și la începutul secolului al XX-lea, preoții erau adevărați învățători, transmisiți de mesaje duminicale, după terminarea slujbelor. Poezia „La Paști” era menită unui asemenea mesaj de îmbărbătare către poporeni, de transmitere a atmosferei de sărbătoare, de însuflețire într-o rugăciune, armonie, iertare și speranță.

Altminteri, ar fi greșit să credem că „La Paști” este o poezie facilă, ocazională ori de conjunctură. Ea se altoiește bine pe tradiția poeziei românești mature, are elemente de pastel, de invocație și de rugăciune, dar și de meditație. Observația lui Lucian Blaga din „Spațiul mioritic”, privind apartenența românilor la „relieful” natural și sufletesc

La Paști

Prin pomi e ciripit și cânt,
Văzduhu-i plin de-un roșu soare,
Și salciile-n albă floare
E pace-n cer și pe pământ.
Răsuflul cald al primăverii
Adus-a zilele-nvierii.

Și cât e de frumos în sat!
Creștinii vin tăcuți din vale
Și doi de se-ntâlnesc în cale
Își zic: Hristos a înviat!
Și râde-atâta sărbătoare
Din chipul lor cel ars de soare

Și-un vânt de-abia clătinitor
Șoptește din văzduh cuvinte:
E glasul celor din morminte,
E zgomotul zburării lor!
Și pomii frunțile-și scoboară
Că Duhul Sfânt prin aer zboară

E liniște. Și din altar
Cântarea-n stihuri repetate
Departate până-n văi străbate
Și clopotele cântă rar:
Ah, Doamnel! Să le-auzi din vale
Cum râd a drag și plâng a jale!

Biserica, pe deal mai sus,
E plină astăzi de lumină,
Că-ntreaga lume este plină
De-același gând, din cer adus:
În fapta noastră ni e soarta
Și viața este tot, nu moartea.

Pe deal se suie-ncetșor
Neveste tinere și fete,
Bătrâni cu iarna vieții-n plete;
Și-ncet, în urma tuturor,
Vezi șovăind câte-o bătrână
Cu micul ei nepot de mână.

Ah, iar în minte mi-ai venit
Tu, mama micilor copile!
Eu știu că și-n aceste zile
Tu plângi pe-al tău copil dorit!
La zâmbet cerul azi ne cheamă
Sunt Paștile! Nu plânge, mamă!

George Coșbuc

CER ȘI PE PĂMÂNT“

ponderat, la succesiunea deal-vale sau la alternanța dintre spațiul cosmic și spațiul teluric – ilustrată magistral de Mihai Eminescu în „Luceafărul” și în alte creații, dar adecvată și altora – nu-i este străină nici lui George Coșbuc. Oamenii din sat, din baștină, din legătura lor cu munca cotidiană și cu pământul pornesc spre deal, se duc dinspre vale spre deal, ca să ajungă în înaltul bisericii, la întâlnirea cu Dumnezeu, vehetor din ceruri și trimițător al Duhului Sfânt. La Paști, oamenii se ridică spre cer, iar Duhul Sfânt se pogoară spre pământ, adică spre oameni, într-o învăluire de trecător și de etern, de perisabil și de nemuritor, de trup și de duh, de moarte și de viață, întru biruința Învierii. Treimea cea nedespărțită este prezentă peste tot în această poezie a lui George Coșbuc, terminată cu o imagine de icoană țărănească pe sticlă a Fecioarei, care-și plânge cătinel Fiul răstignit și prinde a zâmbi de minunea Învierii Lui. Paștile lui George Coșbuc nu sunt pentru teologi din umbră de scriitorii, nici pentru filosofi sofisticăți și nici pentru literați erudiți și pretențioși. Ele sunt pentru oameni între oameni, pentru truditorii gliei, cu mâini bătătorite de munca de peste săptămână, de coarnele plugului sau de secera făcătoare de snopi, dar pentru oameni cu fețe luminate de har duminica, la intrarea sfioasă pe ușa bisericii. Se poate ca astăzi, în era digitală și cosmică, să credem că nu mai este nevoie de astfel de versuri simple, nici de înălțare, nici de curățenie sufletească, ca și cum noi, oamenii, am fi devenit demiurghi. Nu ar fi o noutate ca unii dintre noi să credem astfel. Au mai crezut și alții, amăgiți

de mărire deșarte și de semeții bezmetice și s-au trezit ca Icar, cu aripile frânte, căzuți în genuni. Sfintele Paști înseamnă multă lumină, cea mai puternică lumină pe care o putem trăi noi, muritorii, în viața aceasta de „umbră și vis”, întru așteptarea obșteștii învieri. Lumina de Paști nu are legătură cu justiția, cu etica și nici cu politica oamenilor – pentru că acestea se schimbă și se pliază după voia puternicilor zilei – ci cu dreptatea, cu morala și cu voința divină, aflate sub semnul eternității. Iar în voința aceasta, fără început și sfârșit, nu este loc pentru invidie, vrajbă, corupție, ură, răzbunare, ci numai pentru iertare, bunătate, bunăvoință, generozitate și iubire. Poezia lui Coșbuc exprimă această

armonie cerească plutind printre săteni și ne îndeamnă să o primim și să o trăim. Cât de departe sunt aceste vorbe simple, sculptate parcă în marmură, ale poetului de deșertăciunile zilei, de prefăcătorii fariseilor din fruntea bucatelor, de orgoliul celor care se cred atoateștiutori, care emit sentințe, care se ocărăsc unii pe alții, care dau lecții de conduită, fără să fi construit nimic în viață! Poetul relevă pacea sufletelor simple, de la temelia țării, pacea ostenitorilor gliei, a protagoniștilor muncii tăcute. Este o pace trainică, nestrămutată, eternă, capabilă să ducă lumea înainte. Deși poetul vorbește de timpuri arhaice, de țărani și de sate,

de biserici pe dealuri, toate acestea nu sunt departe, ci sunt prezente în sufletele noastre, în toată experiența de viață a strămoșilor, depozitată în mințile și inimile noastre. Nu avem decât să știm s-o descifrăm, fiindcă ea există latent. În loc să ne înrăim și să ne înverșunăm, în loc să trezim, prin „corectitudinea politică”, prin neomarxism, prin anarhism și anarhie, grave subiectivisme și să conducem la grave discriminări, la distrugerii de statui și la arderi de cărți, avem datoria de oameni să ne împărtășim din „lumina lină” a Învierii, urmând pilda înțelepților și îndemnul „Cuvântului care zidește”. Hristos a înviat!

Acad. Ioan Aurel Pop

ÎNVIEREA DOMNULUI, SĂRBĂTOAREA NEMURIRII

Învierea Mântuitorului Iisus Hristos reprezintă cel mai mare eveniment petrecut în istoria umanității pentru că nu a avut ca scop restaurarea unei ordini lumeste, materiale deci trecătoare, ci a adus vieții omenești un sens nou, etern. Din iubire de oameni, Fiul lui Dumnezeu Se întrupează și biruiește în Persoana Sa sfântă războiul pe care omul nu-l putea purta singur. Astfel, Hristos a vindecat omul de egoism și l-a eliberat de influența și stăpânirea diavolului, iar prin Învierea Sa din morți i-a arătat omului că există viață și după moartea cu trupul. Iubirea L-a adus pe Dumnezeu pe pământ, iar ceea ce este iubire nu moare pentru că Dumnezeu este iubire, și când iubim pe cineva, nu dorim ca acela să moară. De aceea, El a venit pe pământ pentru a ne da șansa nemuririi pentru că Dumnezeu nu ne vrea muritori. Singura condiție pentru nemurirea fericită este ascultarea de învățăturile și poruncile Sale sfinte și curate. Legile omenești sunt șchioape, cele ale lui Hristos sunt desăvârșite și ele îi dau omului putere să lupte pe pământ, avându-l pe Hristos alături, iar când sosește plecarea din lumea aceasta, Hristos este cel care îl așteaptă și îi dă viață în continuare omului. De fapt, cine crede în Dumnezeu cu adevărat, îl simte și îl întâlnește încă de pe pământ, iar moartea nu mai este disperare și final tragic, ci întâlnirea cu cel iubit, cu Salvatorul nostru, milostivul și iubitorul de oameni Dumnezeu. Cine nu crede că Iisus S-a ridicat cu trupul viu din mormânt, după moartea Sa pe cruce, nu poate fi nici creștin și nici credincios, adică fidel lui Hristos. Fără Înviere, credința nu are niciun rost. Apostolii, ucenicii Domnului au fost grozav de înfricoșați când Domnul și Învățătorul lor a fost prins, batjocorit și răstignit pe cruce alături de răufăcători, deși El nu făcuse nimănui niciun rău, ci tuturor le dăruise cu iubire, vindecare și iertare. Acești ucenici ai Domnului s-au încuiat în casă de frică pentru a nu fi și ei prinși și uciși. Acum se pune întrebarea: ce i-a făcut pe acești oameni plini de spaimă și descurajare să treacă la starea opusă, plină de bucurie, putere și jertfă pentru a mărturisi lumii că a înviat Hristos? Numai faptul că ei, cu adevărat, L-au întâlnit viu pe Hristos Mântuitorul, după cum au relatat și au scris mai târziu, putea să-i determine la o astfel de schimbare diametral opusă. Mai mult decât atât, ei au plătit toți, cu viața lor această veste bună a Învierii, dusă în mijlocul popoarelor. Dar până la moartea martirică primită de ucenicii Domnului cu toată inima, câștigul lor a constat în

suferințe de multe feluri, călătorii lungi și primejdioase, persecuții, umilințe publice, foame și lipsuri de multe feluri. Acestea au fost beneficiile pământești ale sfinților apostoli, dar ei le-au suportat pe toate fără vaiete și pretenții, știind bine că Iisus Hristos chiar este Dumnezeu Adevărat și că ei îl iubeau cu toată ființa pe Cel pe care L-au văzut înviat, deci viu, puternic și cu trupul strălucitor, după ce El fusese ucis prin răstignire. Se mai poate ridica încă o întrebare: cum au putut apostolii, fiind oameni

simpli, neșcoliți la academiile vremii, să convingă popoare și mulțimi de oameni să creadă în învierea lui Hristos dacă ei nu ar fi avut iubire și putere supraomenească de la Cel Înviat, Căruia ei îi erau ucenici și martori?

Așadar, a crede în Mântuitorul Iisus Hristos cel răstignit și înviat înseamnă nu doar a accepta Învierea Lui, ci a lupta cu răul din interiorul și exteriorul nostru, chemându-L mereu pe El în ajutor, deoarece El este plin de iubire, putere și de iertare vindecătoare.

Învierea Domnului nu ar trebui să fie o comemorare a unui fapt real, petrecut în istorie, ci ar trebui să reprezinte sărbătoarea învierii noastre din moartea păcatelor învinse cu ajutorul Lui, a Biruitorului morții. Fiecare păcat pe care îl facem ne îndepărtează de Dumnezeu-Viața, deci ne face tot mai muritori, pe când a ne curăța de păcate, a ne vindeca și îmbunătăți viața prin Hristos, înseamnă a ne apropia tot mai mult de Dumnezeu-Viața care ne face nemuritori.

DĂRUITE OAMENILOR ÎN ILUSTRATE ROMÂNEȘTI

Sfintele Sărbători sunt pentru oameni momente de bucurie, de împăcare și de o mai mare apropiere sufletească. Înainte de apariția telefonului și a televizorului, cu ocazia Sfințelor Sărbători, dar și cu alte prilejuri, oamenii își trimiteau mesaje scurte, ilustrate cu imagini viu colorate, ca un semn de neuitare, bucurie, prețuire și respect, cu urări de prosperitate spirituală și materială. Vederile sau cărțile poștale cu temă pascală pe care astăzi le găsim din abundență, chiar dacă multe sunt mai vechi de o sută de ani, au dimensiuni standard (14 cm X 9 cm) sau sunt de format mic (12 cm X 6 cm), unele fiind tipărite în afara țării noastre, ceea ce ar putea explica în unele piese, iconografia occidentală puțin neobișnuită pentru spațiul românesc.

Chiar dacă mesajul creștin de pe toate aceste ilustrate este concentrat adesea exclusiv în salutul pascal Hristos a înviat! totuși, prin imaginile purtate, ele transmit mesaje vizuale pline de lumină, optimism, fiind adevărate îndemnuri la dărnicie, inocență, pace și speranță. De aici, prezența îngerilor, a copiilor, a unor animale inofensive precum mielul pascal, iepurele și puii, în timp ce florile și lumina învăluie cu jovialitatea lor întregul mesaj. Prezent în aproape toate ilustratele, Oul, simbol al vieții și al perpetuității, odată vopsit în roșu trimite la biruința Mântuitorului Iisus Hristos asupra morții și a răului, câștigată de Acesta prin jertfa Sa de pe cruce.

Să amintim că primele cărți poștale românești ilustrate au fost editate în urmă cu 130 de ani, în anul 1894, cu ocazia deschiderii pe 29 august a Expoziției Cooperatorilor Români, organizată în Grădina Cișmigiu, chiar de marele colecționar Dimitrie Butculescu, un cunoscut filatelist, filolog, ziarist, arheolog, economist și filantrop. Această inițiativă concretizată în tipărirea la Editura Minerva a unei serii de cărți poștale ilustrate de renumitul desenator Constantin Jiquid, cu cartonul având una din culorile tricolorului românesc (roșu, galben sau albastru) a reprezentat începutul unei serii artistice de ilustrate românești lungi și bogate.

Dincolo de ilustrația acestor cărți poștale cu temă pascală, rămâne mesajul că Sărbătoarea Învierii Domnului Iisus Hristos reprezintă șansa nemuririi oferită nouă tuturor de El, Dumnezeu-Omul venit pe pământ din iubire, pentru ca omul să fie nemuritor prin iubire, credință și ascultarea de Dumnezeu-Viața. Hristos a înviat, bucuria noastră!

Arhim. Policarp Chițulescu

UN HRISOV ORNAT CU ICOANA ÎNVIERII DOMNULUI

În articolul de față continuăm prezentarea actelor domnești decorate cu icoane, emise în favoarea unor persoane particulare, referindu-ne la hrISOVUL din 18 Iulie 1764 (păstrat în colecțiile Bibliotecii Academiei Române din București sub cota Doc. Ist. LV/2), prin care Ștefan Racoviță-Cehan, domnul Țării Românești (1764-1765), îi întărea negustorului Hagi Constantin Stoenescu mai multe moșii din județul Mehedinți. Documentul, scris pe pergament, în limba română, cu caractere chirilice, este frumos împodobit în partea superioară cu două icoane, realizate cu cerneluri colorate și lichid de aur. Astfel, în partea stângă a frontispiciului, încadrată într-un chenar, remarcăm icoana Învierii Domnului, redată în manieră occidentală, cu Mântuitorul Hristos în plan central, ieșind din mormânt, având în mâna stângă un steag, simbolizând biruința asupra morții. În planul inferior al imaginii, de o parte și alta a mormântului gol, se văd doi soldați romani, îmbrăcați în haine specifice, cu scuturi și sulite în mâini. Această reprezentare de influență apuseană, răspândită mai ales din timpul Contrareformei, a pătruns și în spațiul grec și s-a extins în secolul al XVIII-lea, deși a fost atestată din veacul anterior. Însă, așa cum preciza renumitul istoric Constantin Cavarnos, în lucrarea sa dedicată iconografiei bizantine, în tradiția Ortodoxă, scena Învierii este reprezentată sub forma Pogorării la iad, unde Hristos, în plan central, îi scoate din iad, mântuindu-i pe Adam și Eva și prin ei, tot neamul omenesc. În partea dreaptă a frontispiciului este redată icoana Sf. Mucenic și Arhidiacon Ștefan, reprezentat în picioare, tânăr, fără barbă, așa cum recomandau canoanele picturii bizantine, cu aureolă în jurul capului și îmbrăcat în haine diaconești: stihar bleu cu marginile aurii, brodate, mânecute și orar auriu terminat în franjuri. Sfântul ține în mâna dreaptă o cădelniță, iar în stânga o biserică.

Documentul din 18 Iulie 1764 este singurul pe care l-am identificat până acum (din cele circa 120 de hrISOVURI ornate cu icoane pe care le-am cercetat și publicat în lucrarea noastră anterioară dedicată acestui subiect: Minunat este Dumnezeu întru Sfinții Lui. Chipuri sfinte în vechi hrISOVURI românești, ediția a II-a, 2021) care este împodobit cu icoana Învierii Domnului, dar și unicul care îl are reprezentat pe Sf. Mc. Ștefan. Dacă zugrăvirea primului mucenic este explicată prin aceea că era ocrotitorul domnului emitent, Ștefan Racoviță-Cehan, scena Învierii ne trimite cu gândul la faptul că Învierea Mântuitorului Hristos a dat putere mucenicilor să mărturisească, creștinismul întărindu-se prin sângele lor. Între cele două icoane, observăm stema Țării Românești, acvila cruciată, într-un scut rotund, plasat într-o compoziție amplă, de factură barocă, înconjurată de inițialele voievodului, iar sub text, regăsim

monograma domnească, în lichid de aur și semnătura autografă a domnului. Actul este scris și considerăm că și decorat de Popa Flor, renumitul copist, miniaturist și dascăl slovenesc de la Școala Domnească Sf. Gheorghe Vechi din București. Icoana Învierii, pictată în manieră occidentală, se alătură și altor elemente de factură apuseană întâlnite în miniaturistica românească începând cu mijlocul secolului al XVIII-lea, unele folosite chiar de Popa Flor și ne referim de pildă la schițarea unor detalii pentru a sugera adâncimea, nespecifică artei bizantine, la încărcarea spațiului unei încăperi printr-un decor bogat sau chiar la unele compoziții noi. Documentul este important și prin conținut. Din text aflăm că voievodul îi întărea lui Hagi Constantin Stoenescu moșia Burbii, la Baia de Aramă, județul Mehedinți,

precum și alte proprietăți, satul Zgândărești, Dealul Mare, Ocnele Baia de Aramă, siliștea Brebina și Lupșa. Pentru acele locuri și hotarul până spre munți, boierul avusese anterior judecată cu diferiți localnici, dar se dovedise că dreptatea fusese de partea lui Constantin. Prin urmare, Ștefan Racoviță-Cehan, încredințându-se că vânzarea se făcuse legal, îi confirma acestuia stăpânirea: "moșia aceasta a fost dreaptă a moșnenilor merișăști, vânzătorii lui Hagi Costantin. Și fiindcă Hagi Costantin au cumpărat aceste moșii, după cum îi adeverează atât cărțile de judecată ce sânt arătate mai sus, cât și zapisele moșnenilor, i-am dat și

Domniia Mea să ție și să stăpânească toate moșiile acestea, după cum să copriind în zapisele de cumpărătoare, din hotar pân în hotar, el și copiii lui, câți Dumnezeu îi va dăru, după cum au stăpânit și vechii moșneni, pe semnele și hotarale ce sânt, luându-și și tot venitul, după vechiul obicei al țării". Textul relatează că o parte din moșii fuseseră moștenite de Constantin de la tatăl său, Gheorghe, iar altă parte și le achiziționase singur, mărindu-și proprietățile prin cumpărarea mai multor locuri din zonă. Conflictul iscat ulterior cu unii dintre localnici se referea la pământurile răscumpărate de Constantin de la negustori străini, revendicate ulterior de localnici. Moșiile disputate fuseseră zălogite de unii săteni la străini în timpul primei domnii a lui Scarlat Ghica (1758-1761), dar neputând ei plăti, pentru a-și redobândi pământurile,

PĂSTRAT ÎN COLECȚIILE BIBLIOTECII ACADEMIEI

ele fuseseră răscumpărate de Constantin, cu banii săi, devenind astfel proprietarul lor, după cum confirmaseră actele anterioare, văzute de Ștefan Racoviță și considerate întocmite "pe dreptate". Informația despre negustorii străini se referă, în cazul de față, la negustorii otomani, care, prin abuzuri, încalcând teritoriul țării și prevederile capitulațiilor, dobândiseră aici moșii. În aceste condiții, Scarlat Ghica obținuse de la Poartă un act de izgonire a lor, căci nesocoteau vechile drepturi ale Țării Românești în raport cu Imperiul Otoman, drepturi care interziceau înstrăinarea pământurilor. Răscumpărarea moșiilor de Hagi Constantin avusese loc în 1760, în vremea marelui ban al Craiovei Ștefan Văcărescu. Documentul este interesant și din punct de vedere geografic, căci menționează unele micro-toponime, în contextul delimitării hotarelor: "Stâna rumânească și în jos Groapa lui Buroiu, Pietrile Albe, Cracul lui Mihoc". Pe de altă parte, textul este important și în ceea ce privește lingvistica, deoarece sunt folosite arhaisme, cu etimologii diferite, de exemplu "nizam", „mezat”, de origine turcă sau „a izbrani”, de origine slavă. Așa cum menționam și anterior, hrisoavele ornate cu icoane sunt nu doar deosebit de frumoase și de interesante din punct de vedere artistic, dezvăluind măiestria miniaturiştilor, ci și din punct de vedere istoric. Totodată, dincolo de conținutul propriu-zis, care diferă

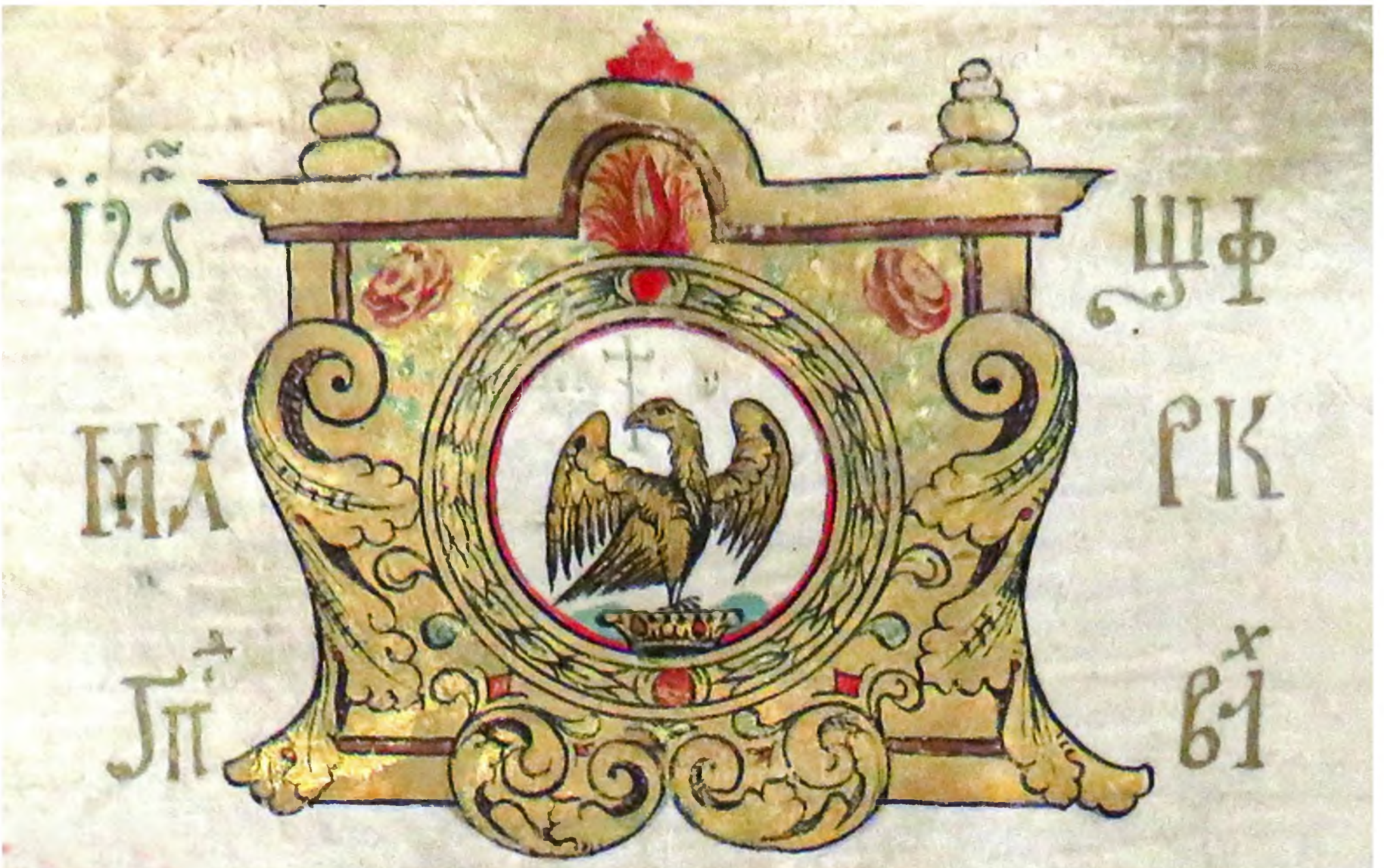

pentru fiecare caz în parte, dând detalii de natură social-economică, bisericească, politică, genealogică sau juridică (în cazul de față reflectând raporturile Țării Românești cu Imperiul Otoman), hrisoavele decorate cu chipuri sfinte pun în lumină o mentalitate și o ideologie statală creștină. Astfel, actele împodobite cu icoane sunt adevărate mărturii ale unui stat

creștin care, deși se afla în acea vreme sub suzeranitate otomană, își păstra autonomia, deci instituțiile, Biserica, credința și domnia creștină. În mod special, hrisovul din 1764 evidențiază și interdicția otomanilor de a se stabili și de a-și cumpăra moșii pe teritoriul Țării Românești, căci Țările Române nu au fost niciodată transformate în pașalâc, ci au fost

state tributare Imperiului Otoman, care, în schimbul plății haraciului, le garanta autonomia, deci și pământurile, acestea neputând fi înstrăinate, așa cum sublinia renumitul turcolog Mihai Maxim în numeroasele și valoroasele sale lucrări dedicate acestui subiect.

Oana-Mădălina Popescu

CURTEA DE CONTURI ȘI DECLARAȚIILE MINISTERULUI

În ședința Senatului de vineri 30 aprilie 1876, s-a dezbătut și apoi votat „proiectul de lege relativ la împrumutul de 16.000.000 lei în bonuri de tezaur”.

Această lege a fost promovată pentru „acoperirea deficitului bugetar al anului 1875 constat în sumă de 5.289.210,20”, iar ministrul de finanțe era autorizat „a emite bonuri de tezaur până la concurența de 16.000.000 lei” (1).

În ziua de luni, 3 mai 1876, jurnalul „Alegătorul liber” reproduce următoarele cuvinte ca fiind pronunțate de Dl. Ministru de Finanțe în acea ședință: „Dl. Ministru de Finanțe recunoaște că D-nul G Leca a avut dreptate de a se îndoi de esacitatea cifrelor ce se dau ca rămășițe. D-sa expune apoi, cum se făceau situațiunile, că impiegații le făceau după cum le cerea guvernul. Spune un anume cadru, o situație falsă făcută de un Domn de la Curtea de Compturi,

mai mult sub o asemenea gravă acuzațiune”.

Remarcă de asemenea, gravitatea situației prin faptul că Ministrul de Finanțe prin „acele cuvinte susține că posedă chiar scrisoarea acelui Domn de la Curtea de Conturi.

În urma discuțiilor, Curtea hotărăște să îl „autorizeze pe Dl. Președinte al acestei Curți a cere oficial D-lui Ministru de Finanțe să binevoiască a-i comunica de urgență, atât Numele acelui Domn care i-ar fi dat informațiunile reproduse mai sus, cât și pe care

D. ministru financelor recunoște că d. G. Leca a avut dreptate a se îndoi de esacitatea cifrelor ce se dau ca rămășițe. D-sa expune apoi cum se făceau situațiunile, că impiegații le făceau după cum le cerea guvernul. Spune un anume cas, o situație falsă făcută de un domn de la curtea de compturi, care, întreat de d-sa, a declarat — și îl păstrează scrisoarea — că așa i s'a cerut, dără că adevărul era cu totul alt-fel, și cifrele le-ar ave în biuroul său. Nu ne putem dără basa pe asemenea situațiuni; trebuiesc întocmite comisii, cari să cerceteze într'un mod serios și să se vedă cari sunt adevăratele cifre ce pot compta în rămășițe.

LEGE

Art. Pentru acoperirea deficitului bugetar al anului 1875, constat în sumă de lei 5,289,210 banii 68, și spre a putea face față la cheltuielile neefectuate din acel exercițiu, ministrul de finanțe este autorizat a emite bonuri de tezaur până la concurența de 16,000,000 lei.

Art. 2. Bonurile aceste de tezaur vor fi la purtător, cu termen de 6, 9 și 12 luni.

Art. 3. Legea împrumuturilor provisorii din 9 august 1871 nu se va aplica în privința acestor bonuri.

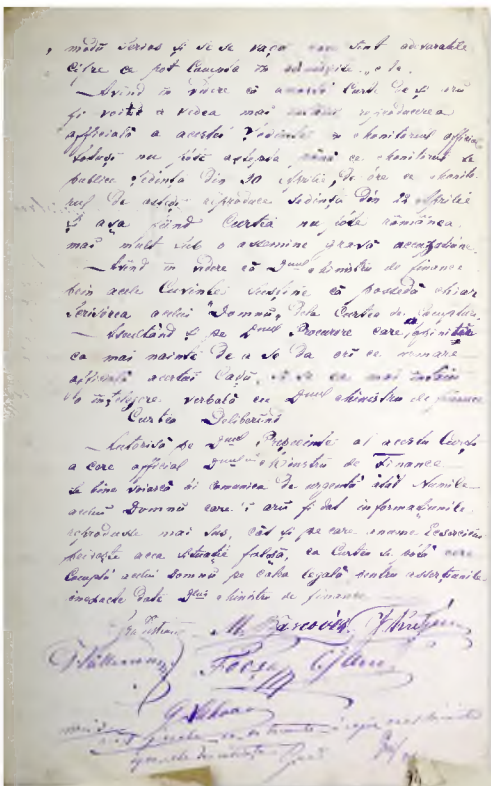
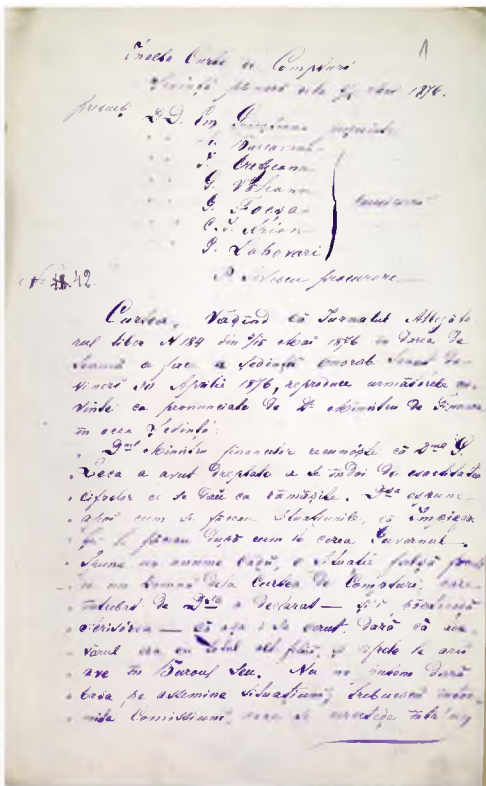
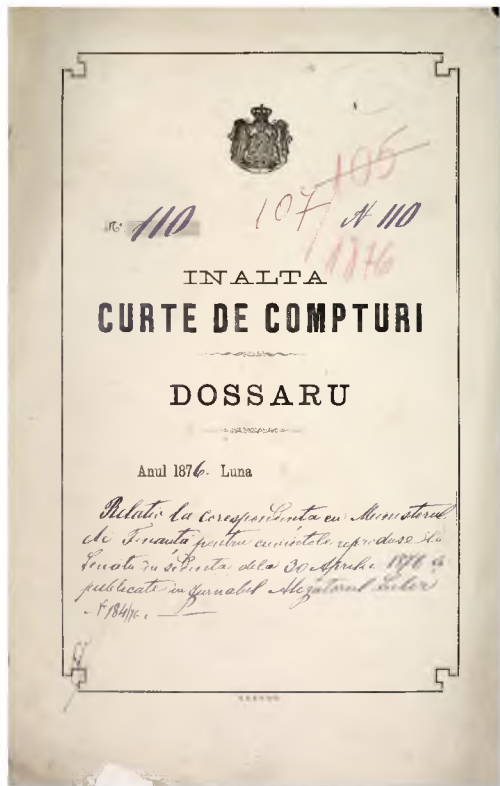
Art. 4. Plata acestor bonuri se va face din împrumutul de 42 și jumătate milioane ce guvernul este autorizat de mai înainte a contracta pentru constituirea liniilor ferate Ploesci-Predeal și Adjud-Ocna.

Art. 5. Sumele ce se vor împlini din rămășițele anului 1875 și din acele a exercițiilor anterioare închise, după ce se vor plăti cheltuielile reclamate din acele exerciții, vor servi exclusiv la înapoierea banilor luați din capitalul drumurilor de fer, până la a lui întregire, și astfel în cât să nu se smintescă întru nimica termenile de plăți datorite antreprenorilor.

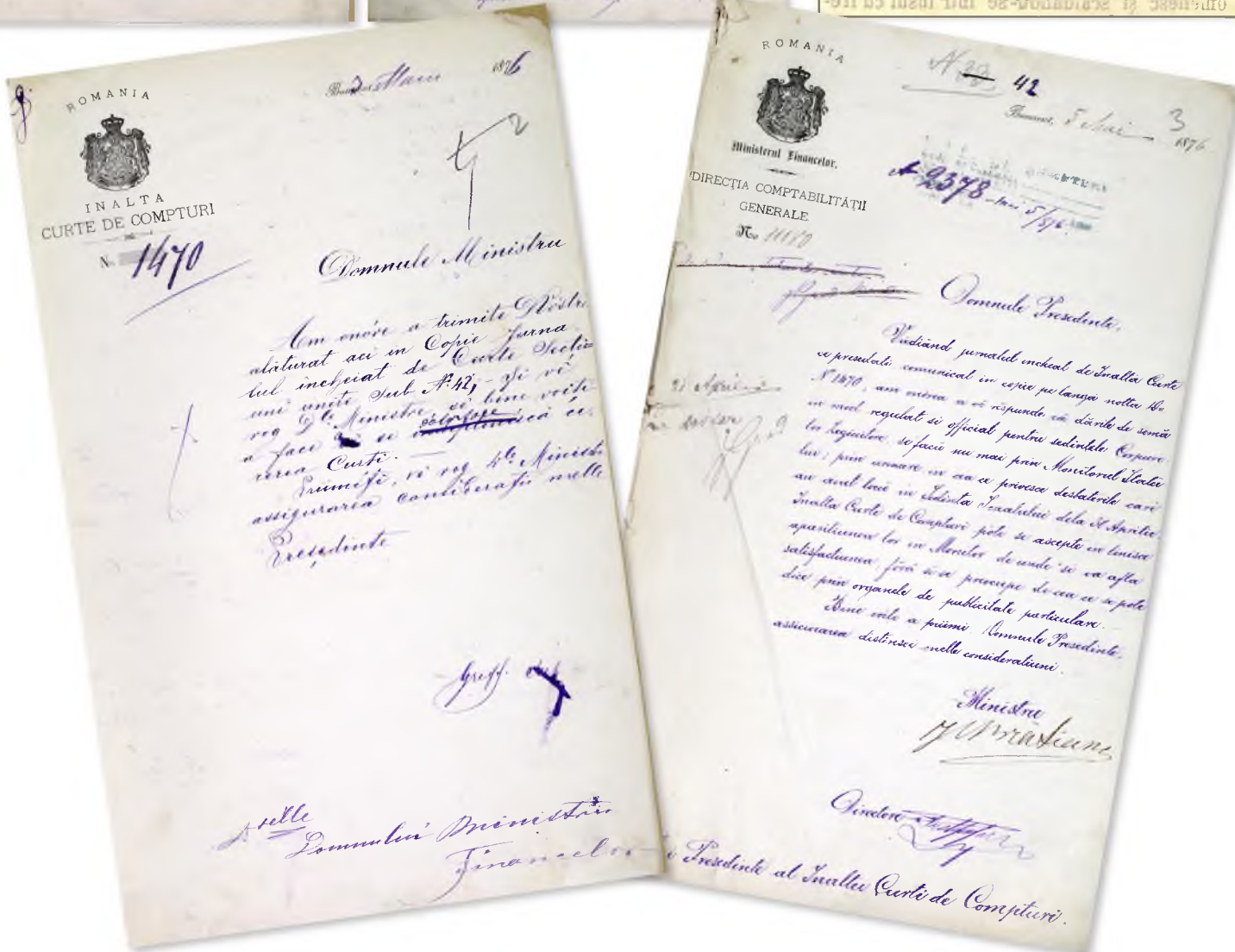
Această lege s'a votat de Adunarea deputaților în ședința de la 28 februarie 1876, și s'a adoptat cu majoritatea de 64 voturi, contra a 37, fiind și una abținere de la vot.

(Semnat) președinte : C. N. Brăilofu
(L. S.)

Secretar : N. Moscu

care întreat de D-sa a declarat — și-i păstrează Scrisoarea — că așa i s'a cerut, dără că adevărul era cu totul alt-felu și cifrele le-ar avea în Biroul său. Nu ne putem dără basa pe asemenea situațiuni, trebuiesc întocmite Comisii, care să cerceteze într-un mod serios și să se vadă care sunt adevăratele cifre ce pot compta în rămășițe etc” (2). Ca urmare, Înalta Curte de Conturi de întrunește într-o ședință plenară în ziua de 3 mai 1876, în prezența Președintelui Em. Grădișteanu, a consilierilor M. Bâscoveanu, I. Cretzeanu, G. Văleanu, G. Focșa, C. Arion, George I. Lahovari și a Procurorului P. Sevescu pentru a analiza situația creată prin această declarație, consemnându-și poziția prin hotărârea Nr. 42. (Arh. Naționale, Fond Înalta Curte de Conturi, d 107/1876, filele 1 și 1v) (3). În hotărâre se preciza că: „Având în vedere că această Curte, deși ar fi voit a vedea mai întâiu reproducerea oficială a acestei ședințe în Monitorul Oficial, totuși nu poate aștepta până ce Monitorul se publice ședința din 30 Aprilie, deoarece Monitorul de astăzi reproduce ședința din 22 Aprilie, și așa fiind, Curtea nu poate rămâne

DE FINANȚE ÎN „ALEGĂTORUL LIBER”

SENATUL.
—
SESIUNEA EXTRA-ORDINARA
—
Ședința de la 29 Aprilie, 1876.

Președinția D-lui vice-președinte Dim. Sturza, asistat de D-ii secretari ai biroului Anastasiu, și G. Leca.

(Urmare).

D. ministru de finanțe, I. Brătianu. D-lor, cred că aceasta este o discuțiune care nu poate să aibă nici un rezultat, nici chiar acela de a da satisfacțiune D-lui Catargi, sau D-lui Leca și altora.

In adevăr D. Leca, a avut dreptate când s'a îndoit de veritatea țifrelor, căci D-lor, in materie de țifre, trebuie luni întregi spre a constata exactitatea lor.

Dacă onor. D. Catargi primește să facă parte din comisiune, va vedea că abia în șase luni se va putea face ceva, și desfid pe ori cine să poată să constate exact situațiunea țiri mai îngrabă.

D. L. Catargi. Sunt făcute aceste țifre la direcția ministerului, și va poate da lamuriri de toate acestea.

D. I. Brătianu, ministru de finanțe. Sau citat raporturile relative la situațiunea financiară, făcută de D. M. Kostaki, de la 1869. D-lor, știți cu toți că majoritatea le-a respins, și bine a făcut.

D. L. Catargi. Nu eram in Cameră atunci.

D. I. Brătianu, ministru de finanțe. Și bine a făcut de a respins, fiind că aceea situațiune, nu era făcută de D. Lambru Vasilescu, ci de D. C. Racoviceanu procurorul curții de compturi; și după ce a făcut aceea situațiune, știți ce a declarat D. Racoviceanu? Am scrisoarea sa care este a casă sub-serisă de D-lui—acum nu mi poate face alta, fiind că este mort; in aceea scrisoare olografă mi-a zis: mi s'a cerut țifre, am dat țifre... Ast-fel s'a făcut situațiunea, și din nenorocire ast-fel sunt toate situațiunile.

Un ministru de finanțe nu poate să facă singur situațiunea; sunt impiegații, care mai tot d'aua fac situațiunea de fantazie. Trebuie dar o comisiune care să lucreze multe luni de zile cu ajutorul curții de compturi, ca să facă această situațiune, și să spele pe toți! Atât pe mine cât și pe D. L. Catargi.

Le reproducem din „Monitorul Oficial”. „În adevăr D. Leca a avut dreptate când s-a îndoit de veritatea țifrelor, căci D-lor în materie de țifre, trebuie luni întregi spre a constata exactitate lor”. 5

Apoi amintește că atunci când „s-au citit raporturile relative la situațiunea financiară, făcută de DI M. Kostaki de la 1869”, majoritatea le-a respins.

Adaugă, după aceea „și bine au făcut de a respins, fiind că aceea situațiune, nu era făcută de D. Lambru Vasilescu și de DI C Racoviceanu procurorul Curții de Conturi; și după ce a făcut această situație, știți ce a declarat DI Racoviceanu? Am scrisoarea sa care este acasă subscrisă D-lui – acum nu mai poate face alta, fiindcă este mort; în aceea scrisoare olografă mi-a zis: mi s-a cerut țifre, am dat țifre... Astfel, s-a făcut situația și din nenorocire astfel sunt toate situațiile.

care mai totdeauna fac situația de fantazie. Trebuie dar o comisie care să lucreze luni de zile cu ajutorul curții de conturi, ca să facă această situație și să spele pe toți! Atât pe mine cât și pe DI L. Catargi”. (Monitorul Oficial Nr. 102 din data de 8 mai 1876).

După ce a luat cunoștință de declarația oficială a Ministrului de Finanțe Ion C. Brătianu în senat, consilierul curții de conturi C.S. Arion, întocmește referatul Nr. 2512 din 11 mai 1876, pe care îl înaintează Președintelui Curții Em. Grădișteanu.

Prin acest referat, C.S. Arion arată că „Din Monitorul Oficial de la 8 mai 1876 care reproduce cuvintele D-lui Ministru de Finanțe cu ocazia discuției Legii privind împrumutul, convingându-mă de inexactitatea celor reproduse de jurnalul Alegătorul Liber”, a considerat de cuviință să-l roage pe Președinte să sesizeze Înalta Curte spre a da o soluție „acestei afaceri în care opinia mea este a vă autoriza curtea că în numele său să dați un comunicat jurnalului Alegătorul Liber prin care să dezmințiți cele reproduse relativ la această Curte”. (Arh. Naționale, Fond Înalta Curte de Conturi, d 107/1876, filele 4, 4v).

Astfel, se va stinge un conflict apărut în Înalta Curte de Conturi și Ministrul de Finanțe, datorat unei informări eronate apărute într-un jurnal din țara noastră.

Se cuvine să subliniem, încă o dată, importanța pe care trebuie să o urmărească mass-media în informarea corectă a opiniei publice. O subliniem cu atât mai mult cu cât ea este prezentă, de multe ori, și astăzi, în presa noastră.

Prof. ing. Nicolae Noica
Membru de onoare al
Academiei Române

anume Exercițiu privește cea situație falsă, ca Curtea să poată cere comptu acelu Domn pe cale legală pentru aserțiunile inexacte date D-lui Ministru de Finanțe”. (Arh. Naționale, Fond Înalta Curte de Conturi, dosar 107/1876, fila 1, 1v). Hotărârea nr 42 din 3 mai 1876, poartă semnăturile în original ale membrilor Înaltei Curți de Conturi și pentru importanța ei o prezentăm în original. Imediat prin adresa 1470 din 3 mai 1876, Președintele Curții Em. Grădișteanu îi trimite Ministrului Finanțelor Ion C. Brătianu copie după Jurnalul 42 și-l roagă „să binevoiți se satisface și cererea Curții”. (Arh. Naționale, Fond Înalta Curte de Conturi, dosar 107/1876, fila 2) 4

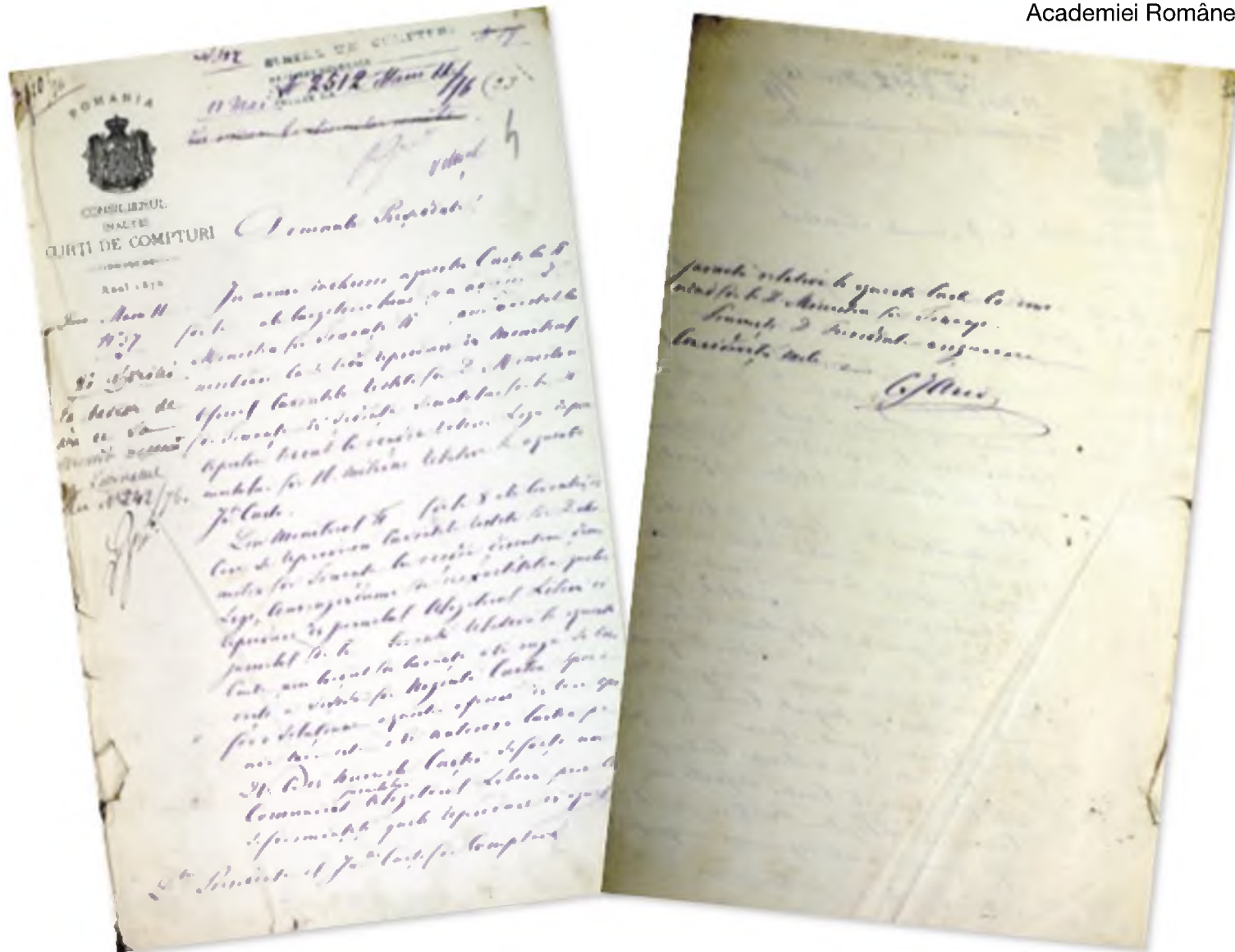
La 5 mai 1876, prin scrisoarea Nr. 11180, Ministrul de Finanțe îi răspunde Președintelui Curții că „dările de seamă în mod regulat și oficial pentru ședințele Corpurilor Legiuitoare, se face numai prin Monitorul Statului”. Sfătuiește Înalta Curte de Conturi „să aștepte în liniște aparițiunea lor în Monitor de unde și va afla satisfacțiune”. Scrisoare semnată de Ion C. Brătianu.

(Arh. Naționale, Fond: Înalta Curte de Conturi, d 107/1876, fila 3). 6

Și într-adevăr, la 8 mai 1876 apare în Monitorul Oficial Nr. 102, cuvintele rostite de Ministrul Ion C. Brătianu în ședința Senatului din 30 aprilie 1876, care infirmă cele

relatate de către jurnalul „Alegătorul Liber”.

Un ministru de finanțe, nu poate să facă singur situația; sunt impiegați,

MEGHILAH ESTER ÎN COLECȚIILE

Printre cărțile Bibliei ebraice, cea a Esterei ocupă un loc aparte. Pe de o parte, povestea pe care o spune este „exotică, sălbatică, violentă, greu de atins, greu de cartografiat, periculoasă, poate fără ieșire (exotic, savage, violent, difficult to reach, difficult to map, dangerous, perhaps irredeemable)” [Beal 1997, 5]. Lipsesc complet referințele la Dumnezeu, legământ, ritualuri, Ierusalim sau Templu. Eroina ascunde faptul că e evreică, se căsătorește cu un rege păgân, Ahașveroș, încalcă regulile dietare ale religiei sale și nu se roagă. Pe scurt, Ester „miroase a obrăznicie”. Pe de altă parte, relatarea salvării de către eroină a tuturor evreilor din Persia antică se citește în fiecare primăvară de Purim, celebrare plină de veselie și voie bună a evenimentului. Haman, sfetnicul principal al lui Ahașveroș, îl convinge pe rege să-i omoare pe evreii din regat în ziua a 14-a a lunii Adar. Una dintre căpeteniile acestora, Mordecai, află de plan și o imploră pe regina Ester, al cărei rudă era, să intervină. Ester își dezvăluie originea și își convinge soțul să le permită victimelor să se apere. Haman, fiii săi și dușmanii evreilor sunt executați din porunca lui Ahașveroș sau uciși cu acordul său. Mordecai primește o funcție importantă la Curtea achemenidă. O festivitate anuală este instituită în amintirea peripețiilor și în cinstea evitării miraculoase, de ultim moment, a unui dezastru colectiv. Narațiune cu o istorie impresionantă, *Cartea Esterei* a intrat ultima în canonul biblic ebraic. Aparține secțiunii a treia, numite „Scrieri” (*Ketuvim*), și este una

dintre cele cinci cărți în formă de sul (*meghilot*) citite în sinagogă în anumite ocazii speciale. Text în egală măsură biblic și liturgic, „sulul Esterei” nu putea fi copiat oricum. Conform preceptelor rabinice, el trebuia scris de mână, cu cerneală, pe pergament din piele de animal cușer. Totuși, întrucât numele lui Dumnezeu nu apare, ilustrarea sa nu a fost interzisă. Prin urmare, exemplare miniaturate încep să apară din a doua jumătate a secolului al XVI-lea. Cel mai vechi exemplar datat despre care avem

știre a fost copiat de Estellina, fiica lui Menahem, la Veneția, în 1564. De ce abia atunci? Greu de spus. Cert este că moda a prins și s-a extins [Deutsch & Liberman Mintz 2009]. Un sul produs la Veneția se păstrează în Biblioteca Academiei Române din București. Conform clasificării propuse de Mendel Metzger, el aparține tipului Gaster I – numit astfel după un manuscris care i-a aparținut lui Moses Gaster și care se află în prezent în Biblioteca John Rylands din Manchester [Bodea 2002]. De

exemplu, asemănările cu un sul din colecția René Braginsky sunt frapante [Deutsch & Liberman Mintz 2009, 240-41]. Ceea ce îl deosebește însă de celelalte reprezentante ale grupului este datarea – anul 7181 de la facerea Lumii, corespunzând anului 1672/1673 de la Hristos – și destinatarul. Identitatea acestuia nu poate fi stabilită cu exactitate. Un detaliu al decorului din deschidere oferă totuși un indiciu important. Alături de animalele care apar de obicei, ca ecou al unui pasaj din Mișna în care evreii sunt îndemnați

BIBLIOTECA ACADEMIEI ROMÂNE

să fie „îndrăzneți ca un leopard, ușori ca un vultur, lini ca o căprioară și puternici ca un leu pentru a împlini voia Domnului”, miniaturistul a plasat armeriile Moldovei.

Prezența capului de bour, surmontat de o coroană, cu soarele și luna nouă întoarsă în dextra și senestra botului, indică, așadar un destinatar moldav.

În opinia Cornелиei Bodea, acesta a fost mitropolitul Dosoftei. Sulul Esterei i-ar fi fost dăruit înaltului prelat ortodox de eruditul Nathan Nata Hanover, învățat cabalist și rabin al comunității din Iași. Dovezi ferme în sprijinul acestei ipoteze nu există. Rabinul petrecuse doi ani la Veneția, unde publicase, în 1653, o relatare a masacrelor comise cu cinci ani în urmă asupra evreilor de către cazacii lui Bogdan Hmielnițchi. Intitulată *Noroitul adâncului*, lucrarea aducea pe alocuri, ca stil, cu Sulul

Esterei. Hanover venise apoi în Moldova, unde rămăsese multă vreme. Cu toate acestea, nimic nu-l leagă direct de sul sau de mitropolitul Dosoftei. În fapt, nu este deloc exclus ca manuscrisul din 1672-1673 să-i fi aparținut succesorului său, marele rabin Arie Leib ben Samuel.

Indiferent de comanditar și destinatar, un lucru transpare cu destulă siguranță. În contextul conflictelor armate violente între polonezi și otomani, desfășurate adânc în teritoriul polonez, evreii din Moldova erau mai în siguranță decât cei din regatul învecinat. De altfel, mulți se refugiaseră aici din cauza persecuțiilor. În 1666, se pare, voievodul Iliăș Alexandru emitea un act prin care a reglementat hahambașa, for tutelar al obștilor, și funcționarea școlilor evreiești. Membrii comunităților și liderii lor puteau deci celebra Purimul cu optimism. Vremurile de răstribite sunt, de multe ori, pline de speranță.

Ovidiu Olar

CURIERUL ROMÂNESC PRIMUL ZIAR ÎN ROMÂNEȘTE

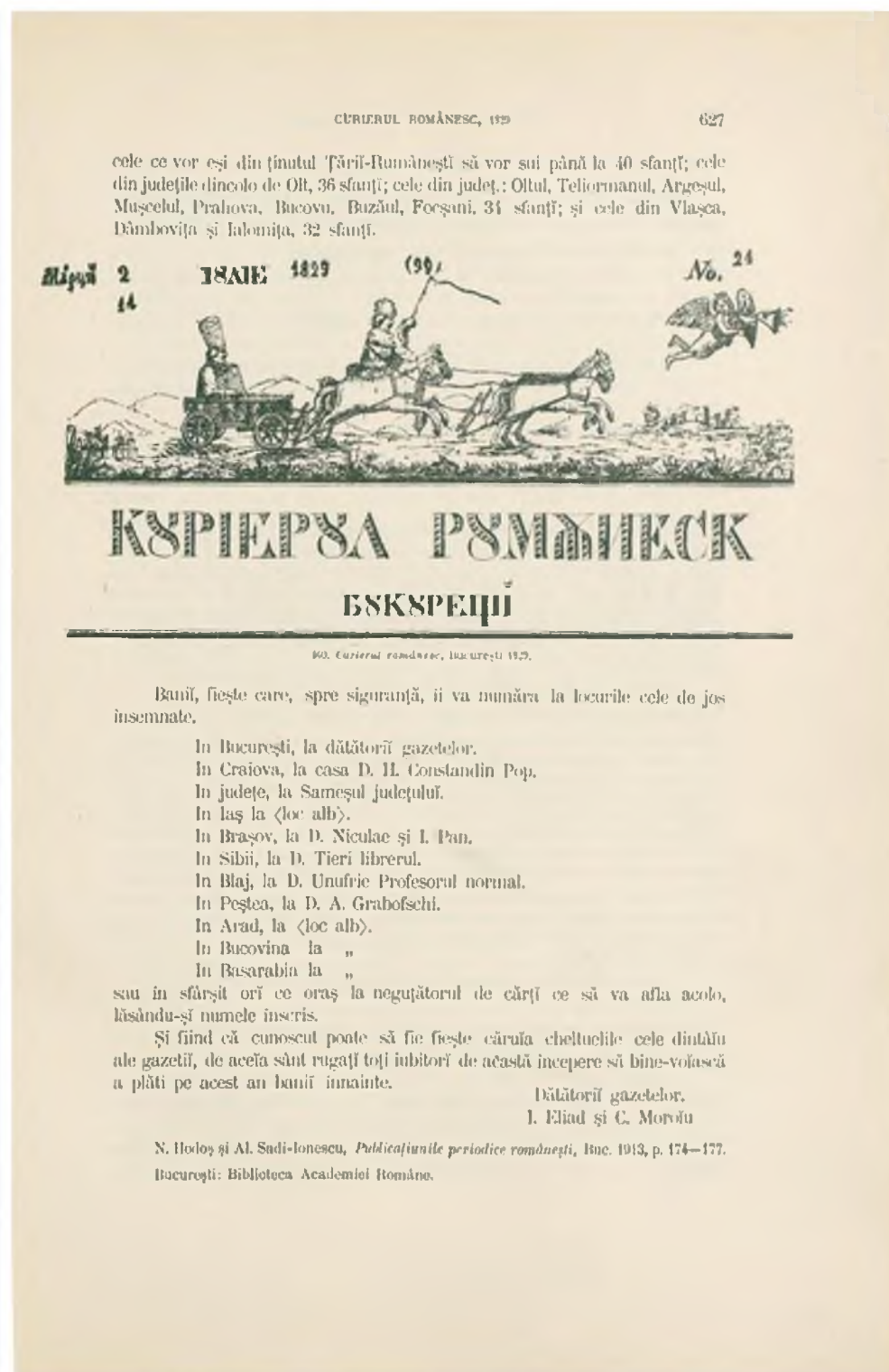
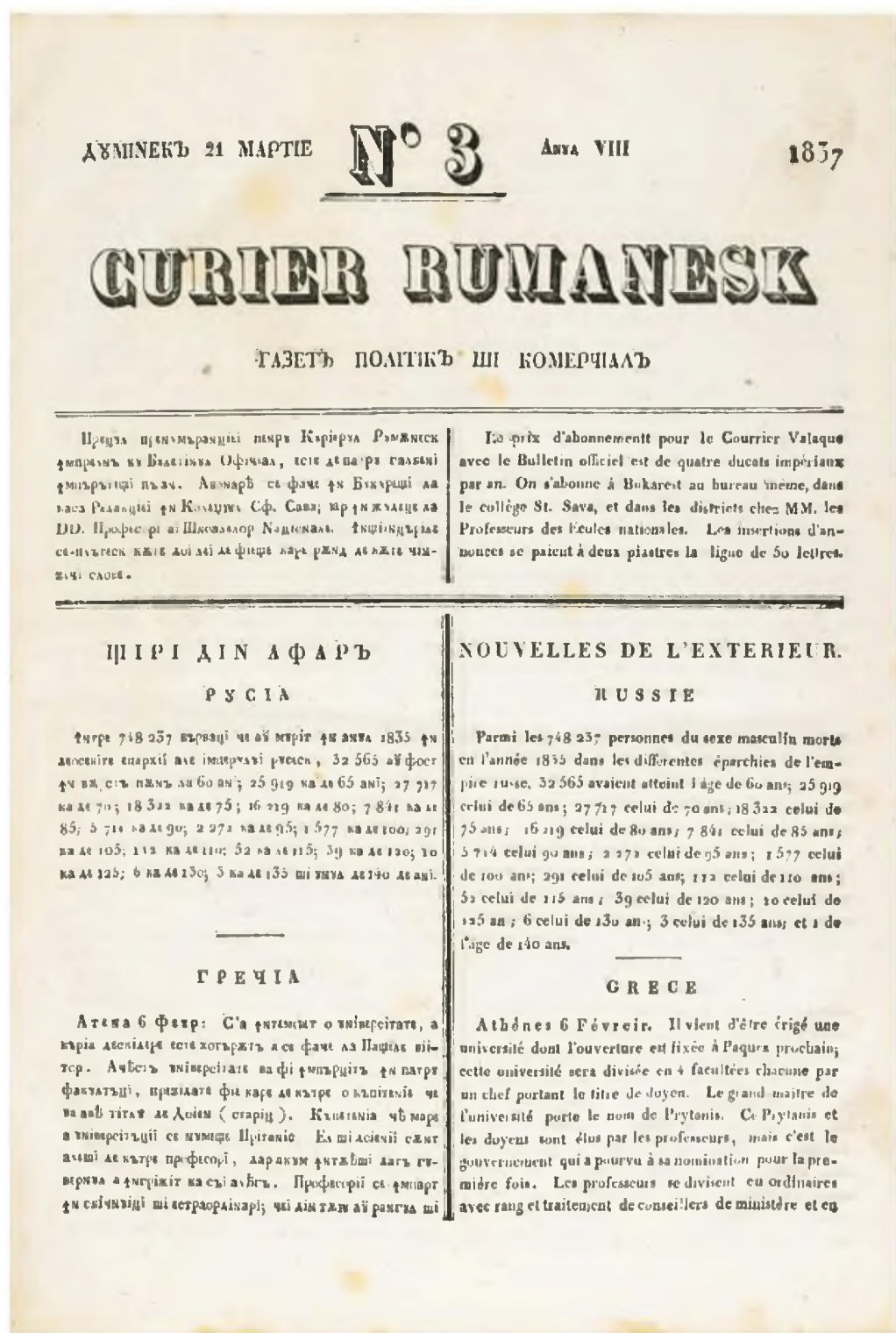
Încercări de înființare a unor ziare și reviste românești existaseră încă de la sfârșitul secolului al XVIII-lea, ele datorându-se unor cărturari din Transilvania și Țara Românească la 1789, un grup de intelectuali din Sibiu, adresa guvernatorului Transilvaniei o cerere pentru aprobarea apariției unei gazete românești, iar în 1793 și 1794 Ioan Piuaru Molnar și Paul Iorgovici trimiteau autorităților imperiale de la Viena cereri similare; în 1795, în tipografia lui Petru Bart de la Sibiu apare o *Înștiințare* prin care cititorii erau

române, stabilirea ortografiei și elaborarea dicționarului”. Apariția „Curierului” era săptămânală sau, uneori, bisăptămânală. Pentru o scurtă perioadă, primul ziar românesc a apărut de cinci ori pe săptămână. Pe frontispiciul „Curierului românesc” scria „Gazetă politică, comercială și literară”. Abonamentul pe un an costa doi galbeni împărătești „plus cheltuiala poștilor analogicește după depărtare”. Primul tiraj a fost de 280 de exemplare, scoase la tiparnița Mitropoliei din București.

cu dinadinsul voiesc a începe odată nu este trecută... Destul este să vedem aceasta și să începem cei care zicem că suntem floarea neamului a ne fi rușine să fim mai jos decât pleava celorlalte neamuri”. În vestul Europei primele ziare apăruseră deja de la începutul secolului al XVII-lea. Înainte de a fi un ziar propriu-zis, „Curierul românesc” a fost un mijloc de întărire a identității naționale. Presa de la noi s-a format în trena mișcării iluministe de eliberare a românilor. 1829, anul în care a apărut primul

de ambe sexe” (1837 ziar literar destinat mai ales femeilor, în care se mai amestecau anecdote și chiar tipare de rochii. Programul cultural promovat de Heliade-Rădulescu prin „Curierul românesc” are ca pendant în Moldova „Albina Românească” a lui Gh. Asachi, apărută la Iași, tot în 1829, tribună pentru educația tineretului și a răspândirii culturii. Aceste două publicații seriale sunt primele ziare românești.

Daniela Stanciu

chemați să se aboneze la *Vestiri filosofești și moralicești*, care urma să apară de două ori pe săptămână și să fie difuzate și în Țara Românească; o nouă *Înștiințare* va lansa Alexie Lazaru la Buda în 1814, sub forma unei foi volante cu un înflăcărat apel privind necesitatea de a se tipări un ziar în limba română. Primul ziar cu o apariție mai îndelungată a fost „Curierul românesc” al lui Ion Heliade-Rădulescu, care apare la București începând cu 1829, ca mijloc de propagandă culturală pentru împlinirea programului *Societății literare* din 1827, care preconiza înființarea unei *Academii* cu preocupări speciale pentru „cercetarea duhului limbii

Mai târziu, Ion Heliade-Rădulescu și-a adus tipografi de la Pesta, iar în 1930 a construit la București o tipografie. A fost un debut greu. Neavând nimic, Ion Heliade-Rădulescu a trebuit să încropească totul, de la tipar până la distribuție și balanță economică între costuri și încasări. În primul număr, Heliade-Rădulescu publica articolul *Istoria pe scurt a gazetei*, în care lansa o mustrare generală pentru înapoierea publicistică în care se afla neamul românesc: „Trebuie să mărturisim, rumânilor, ca să nu ni se pară așa cu greu că rușine trebuie să ne fie că abia acum ne-am deșteptat și am simțit lipsa ei. Dar vremea de îndreptare la cei ce

ziar românesc, coincide cu finalul dominației otomane și începutul administrației militare ruse în Țara Românească. Ion Heliade-Rădulescu și alți intelectuali din spațiul românesc încercau să consacre ideea individualității culturale a acestui neam. De aceea, George Călinescu îl consideră pe Ion Heliade-Rădulescu drept „cea mai importantă personalitate literară după Cantemir”. Heliade-Rădulescu a mai editat, ca supliment pentru „Curierul românesc” publicațiile „Muzeu național” (din 1836 gazetă literară și industrială! Aici apare pentru prima dată rubrica meteo în subsolul ultimei pagini) și „Curier

TEZAU Foaie a
Bibliotecii Academiei Române.
Calea Victoriei Nr. 125,
Sector 1, București
COLEGIUL DE REDACȚIE
Redactor șef:
Petre Mihai Băcanu
Redactori:
Gabriela Dumitrescu,
Lorența Popescu,
Oana Lucia Dumitriu,
Luminița Kővari,
Carmen Albu
Tehnoredactare/Prezentare grafică:
Hașegan Ștefan Dumitru
Gabriela Dumitrescu
Tezaur (București)
ISSN 2784 – 062X ISSN-L 2784 – 062X